

ЗАВИЧАЈНИ МУЗЕЈ

Број 81-1

29.01 2021 год
ПАРАЋИН

Текући рачун: 840-123640-39
Управа за трезор, филијала Параћин
матични број: 7414161
ПИБ: 101613430
шифра делатности: 9102

ИЗВЕШТАЈ РАДА ЗАВИЧАЈНОГ МУЗЕЈА „ПАРАЋИН“

За период 01.01.2020-31.12.2020. годину

1. ДЕЛАТНОСТ ЗАВИЧАЈНОГ МУЗЕЈА „ПАРАЋИН“

а) основна делатност, функције, циљеви

Завичајни музеј „Параћин“ основан је одлуком Скупштине општине Параћин 1990. године (до тада је радио као збирка) као Установа културе, са задатком да прикупља, научно обрађује, штити, чува, излаже и публикује покретна културно историјска добра на територији општине Параћин.

Главна делатност Завичајног музеја је:

91.02 - делатност музеја, галерија и збирки

б) правни основ функционисања

Завичајни музеј функционише на основу Закона о култури (Сл. гласник Републике Србије број 72/2009) и Закона о културним добрима („Службени гласник РС“ 71/94).

в) специфичности битне за функционисање

У Музеју постоји археолошко, историјско и етнолошко одељење и конзерваторска радионица. У Музеју ради пет извршиоца са високом стручном спремом и то: директор етнолог и кустос, два кустоса археолога, и два млађа сарадника са високом стручном спремом без положеног стручног испита. Један кустос археолог покрива праисторијску и природњачку збирку, други кустос археолог покрива античку, средњовековну и нумизматичку збирку као и историјско и етнографско одељење и библиотеку, а два млађа сарадника покривају педагошко-маркетиншку делатност. Поред ових пет радника у Музеју је радио и један административни радник.

У оквиру Музеја постоји стална археолошка, палеонтолошка и етнолошка поставка, као и изложбени простор у коме презентујемо свој рад кроз тематске изложбе.

Сам Музеј је смештен у једној од првих спратних зграда направљеној средином XIX века у Параћину, која је 1984. стављена под заштиту, односно проглашена спомеником културе и дата Музеју на коришћење.

2. АКТИВНОСТИ У ПЛАНИРАНОМ ПЕРИОДУ

а) стална активност

Одељење за праисторијску археологију вршило је обилазак старих и евидентирање нових археолошких локалитета у циљу непрестане контроле ради предузимања потребних превентивних мера заштите уз израду пратеће музејске и теренске документације. Настављено је са сталним праћењем стања археолошке грађе, а такође и рад на њеној заштити и анимацији.

Настављена је обрада евидентираних археолошких локалитета на територији СО Параћин. Обрада подразумева обилазак, фотографисање и одређивање граница археолошких локалитета. Крајњи резултат је израда археолошке мапе општине Параћин.

У овој години настављен је пројекат „Културна баштина града Параћина“ којом је обухваћено проучавање и презентовање постојећих покретних и непокретних културних добара са територије града, као и ново истраживање већ евидентираних археолошких локалитета и евидентирање нових. Истраживање, обрада и публиковање налаза се вршило у сарадњи са Археолошким институтом. Настављена је обрада и публиковање археолошког материјала из периода неолита, енеолита, бронзаног доба и периода романизације који се чува у депоу Завичајног музеја „Параћин“ и Музеја „*Horreum Margi*“ у Ћуприји. Резултати ће бити објављени у публикацији „Културна стратиграфија праисторијских локалитета јужног дела средњег Поморавља“. Ова публикације је саставни део раније покренуте едиције „Археолошка грађа Србије“.

И ове године је реализован наставак пројекта „Археолошка радионица“ која подразумева систематско истраживање археолошке баштине на територији Општине Параћин.

Одељење за античку и средњевековну археологију поред редовних активности на пољу обраде музејског материјала, на пољу заштите покретних културних добара, посебну пажњу посветило је нумизматичким фондовима и збирци средњевековног оружја. Наиме, настављено је систематско богаћењем збирки и настојаћемо да је попунимо свим познатим ковањима српског новца до којих можемо да дођемо, а који су били у оптицају на територији коју покрива наш Музеј. Ово одељење у 2020. години је наставило са снимањем средњевековног материјала, како би била комплетирана музејска фото документација.

Одељење за историју радило је првенствено на фондовима војно-политичке, друштвене и привредне историје који су уједно и најобимнији. Посебну пажњу посветило је попуњавању фондова спорта, политике и привредне историје, а нарочито фонда – личности значајних за историју Параћина, а који су рођени или су живели у овом крају. Предстоји нам и напоран рад на прикупљању материјала по питању историје урбанизације Параћина. Активно смо на друштвеним мрежама, нарочито током

ванредног стања писали текстове о знаменитим Параћинцима и важним догађајима. Ове године смо радили на сређивању документације и попису збирке, фотографија и архива.

Одељење за етнологију поред редовних послова на систематском обogaћивању фондова збирки, радило је на конзервацији и припреми предмета за неко будуће излагање. Посебну пажњу посветили смо истраживању и очувању старих заната, као и истраживањима нематеријалне културне баштине која се односе на прикупљање података о обичајима, становању, песмама, играма и народном стваралаштву Параћина и околине.

У претходном периоду радили смо интензивно на привлачењу већег броја посетилаца. Завичајни музеј „Параћин“ је био јако активан и у медијима и на друштвеним мрежама нарочито током трајања ванредног стања. Завичајни музеј „Параћин“ је прилагодио време рада, тако да је сада доступнији грађанима. Ново радно време је од 8 до 20 часова, суботом од 10 до 15 часова, док је галерија у Новом културном центру била отворена у периоду 9 – 21 час. Због ситуације са вирусом Корона и због мањка запослених, радно време је привремено враћено на старо, Стална поставка се може видети у периоду 8-15 часова, док је галерија Новог културног центра тренутно затворена.

Догађаји које је у претходној години организовао Завичајно музеј „Параћин“:

1. Изложба „Жене у Античком Риму“ 13.12.2019. – 06.02.2020.
2. Изложба „Цртежи и графике из колекције Божицара Деспотовића Деспе“ 07.02.2020.
3. Изложба „Привреда Параћина – од млина до индустрије, сећање на оптимистичну будућност“ 20.02.2020-18.06.2020. у Музеју Науке и Технике у Београду
4. Изложба „Три века Пиварства“ 11.03.2020-18.06.2020.
5. Изложба „Привреда Параћина – од млина до индустрије, сећање на оптимистичну будућност“ 19.06.2020 у новој згради Културног центра
6. Манифестација „Бранкови дани“ у Доњој Мутници 03.10.2020.
7. Манифестација „Изложба старовременских возила“ на платоу у центру Параћина 10.10.2020.
8. Манифестација „Музеји за 10“ у оквиру које су отворене:
9. Изложба „Живот је маскенбал“ у галерији на спрату Музеја;
10. Изложба „Леонардо да Винчи- научник и проналазач“ у новој згради Културног центра
11. Радионица „Мали археолози“ и
12. Радионица ткања „Преплетаји“.

Упркос пандемији Завичајни музеј је успео да реализује више од планираних 10 програма популаризације културно-историјског наслеђа на нивоу локалне заједнице.

б) Посебни пројекти и програми:

Претходне године реализовани су пројекти:

1. Археолошка радионица - који је подразумева систематско истраживање археолошке баштине на територији Општине Параћин. Вршена су ископавања и конзервација локалитета Турска чесма – Слатина у Дреновцу. У Дреновцу је вршена конзервација и рестаурација локалитета и посуда и припрема локалитета за посетиоце. Урађена је заштитна ограда као и врата на балону.
2. Обрада материјала са ископавања током претходне године извршена су почетком ове године.
3. Извршена су и заштитна археолошка истраживања на локалитету Глождак, на месту будућег маркета ДИС. Истраживања је по закону о културним добрима финансирао ДИС. Истраживања су трајала два месеца. Укупна вредност радова је 6.500.000,00 динара.

Реализовано је неколико пројеката који се финансирају из средстава Министарства културе и информисања:

1. **Систематско рекогносцирање источне обале Велике Мораве** – 300.000,00 динара је опредељено за прикупљање површинских налаза и картирање локалитета и овом делу. Средства смо добили на конкурс Министарства културе и информисања. Пројекат је реализован новембра у децембра 2020. године.
2. **Монографија „Археолошка грађа Параћина и Ћуприје“, културна стратиграфија праисторијских локалитета на територији општина Параћин и Ћуприја** – 412.500,00 динара је опредељено за припрему за израду монографије. Средства смо добили на конкурс Министарства културе и информисања.
3. **Оживи средњовековни Петрус** – 400.000,00 динара је опредељено за 3д скенирање предмета из средњовековне збирке и дигитализацију налаза и документације и припрему за интерактивну изложбу. Средства смо добили на конкурс Министарства културе и информисања.
4. **Каталог пројекта КРАФТЕР** – 450.000,00 динара је опредељено за припрему и штампу публикације за пројекат Крафтер. Средства смо добили на конкурс Министарства културе и информисања претходне године, али је реализован у 2020. години, јер смо средства искористили за суфинансирање пројекта Крафтер из 2019. године. Након успешног извештаја Европској комисији, враћена средства искористили смо за реализацију овог пројекта.

в) инвестициона активност

1. Поправка постојећих ормара за библиотечку грађу
2. Одржавање инсталација
3. Набавка сијалица, неонских лампи, стартера, замена штек дозни, набавка продужних каблова и др.
4. Поправка и одржавање рачунара
5. Поправке рачунских машина, електричних апарата
6. Сервисирање и одржавање клима уређаја
7. Молерски радови
8. Откуп музејских експоната и предмета

3. ОЦЕНА УСПЕШНОСТИ РАДА

Ова година је упркос глобалним проблемима са вирусом Корона јако успешна за Завичајни музеј „Параћин“. Укупна вредност пројеката који су реализовани а финансирани ван планираног буџета је преко 8.000.000,00 динара. Извршена су археолошка истраживања на локалитету у граду на површини од преко 1000 м², са којих смо добили јако важне податке. Балон у Дреновцу је још један корак ближе отварању за посетиоце.

Музеј је постао препознатљив на друштвеним мрежама као једна од најактивнијих установа овог типа у земљи.

Позиви за учешћа на разним семинарима и обукама у вези фондова Креативне Европе од стране Министарства културе и информисања и Деска Креативне Европе, као и Амбасаде Европске Уније и Сједињених Америчких држава јасан су показатељ успеха и препознатљивости Завичајног музеја „Параћин“ од стране различитих институција са великим легитимитетом у области културе.

Почетком године изложбу „Привреда Параћина“ смо отворили у централној установи за индустријско наслеђе, Музеју науке и технике у Београду. Изложба је била јако посећена и изложена скоро 4 месеца у галерији Музеја. Током претходне године изложба је гостовала широм Србије. Изложба на занимљив начин показује богато индустријско наслеђе Параћина и промовише наш град.

Сарадња са најзначајнијим установама као што је Археолошки институт, Завод за заштиту споменика културе, Народни музеј у Београду, Музеј науке и технике и Министарство културе и информисања даје додатни легитимитет нашем раду.

Посебну тесну сарадњу смо остварили са Музејима у најближој околини којима имамо неколико пројеката који су у току.

Мерљиви резултати рада наше установе су **едукација** пре свега ученика основних и средњих школа путем изложбене делатности и других видова презентације културних добара, а такође и путем стручних консултација, првенствено са ученицима и студентима око израде семинарских и дипломских радова.

Археолошка ископавања у којима учествује наш музеј су материјал за израду магистарских, дипломских и семинарских радова како на нивоу средњошколског тако на

нивоу високошколског образовања. Такође, практично искуство које стичу студенти кроз рад у летњем археолошком кампу врло је битно за њихов будући самосталан рад у струци.

4. ПРОБЛЕМИ У РАДУ И ПРЕДЛОЗИ ЗА ЊИХОВО РЕШАВАЊЕ

Тешкоће које прате рад наше Установе углавном се рефлектују кроз два основна проблема а то је: **недостатак адекватног простора**, како радног тако и простора за смештај музеалија-депоа и **недостатак кадрова, нарочито стручног**.

Решење проблема недостатка простора је делимично решено. Нова зграда Музеја је завршена, а пословни простор и део материјала су пребачени у нову зграду. Овим се отворила могућност за проширење изложбеног простора у старој згради Музеја, тако да смо током претходних година радили на сређивању и проширењу изложбеног простора у старој згради Музеја. Простор на спрату је комплетно реновиран и увећан. Такође подрумски и тавански простори Музеја су током претходних неколико година комплетно сређени и претворени у изложбени. Завичајни музеј је претходних година урадио идејно решење за адаптацију и проширење старе зграде и изложбеног простора. Оно што нас у наредном периоду очекује је пре свега израда пројекта адаптације и доградње, а затим и почетак реализације овог пројекта како би дугорочно решили проблем простора и на прави начин представили културну баштину Параћина.

Музеј је почетком 2020. године добио на коришћење приземље зграде Новог културног центра. Изложбену галерију смо почели да користимо али смо били ометени ванредном ситуацијом и вирусом Корона, с обзиром да у будућности овај простор Музеј неће користити, потребно је наћи ново решење. Могуће решење је доградња простора између две постојеће зграде Музеја. Проблем који постоји је приватна кућа која се налази између старе изложбене зграде Музеја и зграде депоа. Ова кућа је дата од стране општине и центра за социјални рад на коришћење приватним лицима, који овде живе јако дуго. У плану је било да се овај простор након престанка коришћења искористи као простор за излагање и везивање две зграде, али је у међувремену покренут поступак враћања куће наследнику старог власника преко агенције за реституцију. Потребно је да се након окончања овог поступка кућа откупи од старог власника и преда на коришћење Музеју. Урадили смо идејни пројекат доградње овог дела парцеле.

Музеј користи једну гаражу на простору бивше касарне коју такође користимо за депоновање материјала и експоната. Потребно је да се ова гаража званично да Музеју на коришћење како би могли да је средимо за адекватан простор за депоновање.

Проблем са којим се Музеј такође сусреће је недостатак возила које је неопходно за нормално функционисање (рад на терену, превоз изложбе, гостовања...).

Проблем у раду нашег музеја представља недовољан број запослених, првенствено стручних кадрова који би омогућио лакше сналажење и спровођење радних активности музеја, али и техничког особља.

У Музеју раде 2 кустоса археолога, а музеј поседује јако велике и богате збирке о којима немамо ко да води рачуна. Законски минимум је такође број од 4 кустоса. Потребно је ангажовати још минимум 2 кустоса, како би све збирке биле адекватно покривене. Током претходних година конзерватор је отишао у пензију, а нико није дошао на његово место. Послови конзервације су такође неопходни како би Музеј могао да функционише. У новој згради депоа постоји конзерваторска лабораторија у којој нема ко да ради. У Музеју је радио један административни радник који је крајем 2020. године отишао у пензију. Једна особа је недовољна, тако да нам правне и књиговодствене послове раде трећа лица, као и послове чишћења. Музеј има јако велики простор који одржава, тако да је неопходно ангажовање чистачице и техничког особља, као и портирске службе како би могли да радимо у сменама и како би на адекватан начин заштитили експонате од непроцењиве вредности.

Музеј је овај проблем решавао ангажовањем лица на привременим и повременим пословима и ангажовањем запослених ван установе. Током претходне године имали смо неколико пројеката преко којих смо ангажовали раднике и на тај начин успевали да превазиђемо овај проблем. Овакво решење је било привремено и након истека уговора у Музеју има јако мало запослених и јако је отежан рад.

У музеју је систематизовано 6 радних места са директором, због одлуке о максималном броју запослених, док је реална потреба музеја за бројем запослених знатно већа.

ЗАВИЧАЛНИ МУЗЕЈ

„ПАРАЋИН“

с.р.

в.д. директора Тијана Пешин